

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Mgr. Patrícia Dudášová Harantová

Piataci v akcii

Osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe

Prešov

2013

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11,
850 01 Bratislava

Autor OPS/OSO: Mgr. Patrícia Dudášová Harantová

Kontakt na autora: ZŠ Košická Belá 235, Košická Belá 235, 044 65
pehicka@post.sk

Názov OPS/OSO: Piataci v akcii

Rok vytvorenia OPS/OSO: 2013

Odborné stanovisko vypracoval: Mgr. Martina Knuthová

Za obsah a pôvodnosť rukopisu zodpovedá autor. Text neprešiel jazykovou úpravou.

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe bola vytvorená z prostriedkov národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov. Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej únie.

Kľúčové slová

projekt, projektové vyučovanie, slovenský jazyk, sloh, informačný slohový postup, žánre informačného slohového postupu, správa, oznam, inzerát, pozvánka, plagát, interview, metódy vyučovania, formy vyučovania, hodnotenie, reflexia, kľúčové kompetencie

Anotácia

Práca sa zaoberá problematikou realizácie projektového vyučovania v základnej škole. Ponúka metodický postup projektu Piataci v akcii – projekt Noviny zo zvláštnej krajiny – integrovaného do vyučovania slohu so zameraním na informačný slohový postup a jeho útvary – správa, oznámenie, inzerát, plagát, pozvánka, vizitka. Štruktúra prípravy projektu vychádza z publikácie Tomková, A., Kašová, J., Dvořáková, M. Učíme v projektech. Úlohy sú postavené na čítaní s porozumením, orientáciu v texte, vyhľadávanie a spracovanie informácií. Práca vychádza z realizácie projektu v 5. ročníku Základnej školy v Košickej Belej.

OBSAH

Úvod	4
1 PROJEKTOVÉ VYUČOVANIE NA NAŠEJ ŠKOLE	5
2 PROJEKT PIATACI V AKCII	7
2.1 Návrh projektu Piataci v akcii	7
2.2 Metodický postup projektu	8
3 HODNOTENIE A ROZBOR REALIZOVANÉHO PROJEKTU	17
3.1 Hodnotenie projektu žiakmi	22
3.2 Pripomienky a návrhy k rozboru projektu	22
Záver	24
Zoznam bibliografických odkazov	25
Zoznam príloh	26

ÚVOD

Vytvorená OPS sa zameriava na jednu zo základných požiadaviek modernej školy, a to je jej premena na poli metód a foriem, nielen samotného obsahu vzdelávania a výchovy. Je určená pedagogickým zamestnancom – učiteľom pre nižšie sekundárne vzdelávanie vo vyučovacom predmete slovenský jazyk a literatúra s prepojením na výtvarnú výchovu a informatiku.

Práca ponúka pripravený a overený projekt, ktorým možno oživiť vyučovanie na hodinách slohu a naplniť požiadavku prepojenosti preberaného učiva s praxou – teda prepojenie školy a reálneho života. Žiaci sa jeho realizáciou dozvedia nielen to, ako majú vyzerat' základné žánre informačného slohového postupu, ale si vyskúšajú tieto žánre vytvoriť a pripraviť novinovú dvojstranu.

V prvej kapitole sú zhrnuté všeobecné východiská, odporúčania a predpoklady pre plánovanie a realizáciu projektového vyučovania, ktoré vyplývajú z osobných pedagogických skúseností. V nasledujúcej kapitole je rozpracovaný metodický postup projektu, ktorý je založený na jednoduchej štruktúre. Každá fáza postupu obsahuje aj metodický list, kde sú prehľadne uvedené ciele, formy, metódy práce a aktivity, očakávané výstupy, pomôcky, didaktické problémy. Tento čitateľovi alebo prípadnému realizátorovi projektu umožní ľahkú orientáciu. V postupe sú uvedené jednotlivé kroky, príklady otázok, ktoré môže učiteľ klásť, návrhy riešenia jednotlivých úloh. V poslednej kapitole sa práca venuje rozboru realizácie projektu. Nepredkladá len pozitívne výsledky, ale tiež mnoho problémových situácií, ktoré musel učiteľ počas priebehu realizácie riešiť, opatrenia, ktoré použil pri nežiaducich prejavoch zo strany žiakov, hodnotenie a odôvodnenie hodnotenia žiakov. Posledné podkapitoly sa venujú hodnoteniu projektu zo strany žiaka a tiež istým návrhom, obmenám, námetom, ktorými by bolo možné tento projekt rozšíriť či modifikovať.

Hlavným prínosom predloženej práce je spracovaný postup projektu a tiež postrehy, ktoré vyplynuli z jeho realizácie a vďaka tomu je možné podobným situáciám pri ďalšej realizácii predchádzať.

1 PROJEKTOVÉ VYUČOVANIE NA NAŠEJ ŠKOLE

Vo svojej praxi som projektové vyučovanie vyskúšala už niekoľkokrát, najmä v predmete výtvarná výchova. Naša základná škola je špecifická tým, že pracujeme s veľmi nízkym počtom žiakov v triedach – od 8 do 12, čo umožňuje aplikovať aj zložitejšie metodické postupy a realizovať rôzne vyučovacie formy. Pri takomto počte žiakov je jednoduchšia aj organizácia projektov z časového a materiálneho hľadiska, taktiež sa práca žiakov jednoduchšie a precíznejšie kontroluje. Pri plánovaní projektov postupujem podľa niekoľkokrát overenej štruktúry autoriek knihy Učíme v projektoch (Tomková, A., Kašová, J., Dvořáková M. 2009, s. 96-103). Keď sa učiteľ rozhodne vyskúšať takúto formu výučby, narazí na množstvo problémov pri plánovaní aj samotnej realizácii. Len praxou a skúsenosťami sa naučí predvídať a vyvarovať sa istých problémov, no aj tak sa vyskytnú nové a nepredpokladateľné. Je však potrebné inovovať a nebáť sa skúšať nové metódy a formy práce.

Učiteľ by mal pred realizáciou akejkoľvek náročnejšej formy (časovo aj organizačne) svojich žiakov poznať. Mal by vedieť odhadnúť ich reakcie, problémy, ktoré môžu vyplynúť pri konkrétnych činnostiach, ich kladné stránky a schopnosti, predpoklady pre úspešné zvládnutie projektu. Žiaci by mali byť naučení spolupracovať. Realizovať v hociktovej triede hocijakú činnosť nie je možné, resp. je možné, ale s obrovskými rozdielmi vo výsledkoch. Z vlastnej praxe môžem potvrdiť, že niektoré žiacke kolektívy sú neschopné spolupracovať, nevedia sa dohodnúť, presadzujú svoje, takže je potrebné najskôr pracovať na malých spoločných úlohách a až po ich zvládnutí sa pustiť do väčších. Ak žiakov nepoznáme a realizujeme napr. projekt, je možné, že samotná práca aj výsledok bude frustrujúci pre obidve strany.

Pri plánovaní projektu je nutné pripraviť ho vždy pre konkrétnu triedu a predpokladať reakcie žiakov a úlohy prispôbiť tak, aby ich zvládli. Ako uvádzam v poslednej kapitole, projekt Piataci v akcii som realizovala dvakrát a prvýkrát to bolo omnoho náročnejšie a výsledky boli neporovnateľne slabšie. Učiteľ by tiež mal vždy mať pripravené náhradné úlohy pre žiakov, ktorí dokončia prácu skôr.

Ponúknutý spracovaný projekt je možné realizovať na hodinách slohu v 5. ročníku základnej školy v tematickom celku Chceme byť informovaní, kde sa žiak zoznamuje s témou novinovej správy, oznámenia, inzerátu, vizitky, plagátu. Do tohto projektu bolo zahrnuté aj interview, s ktorým už žiaci pracovali, a to z toho dôvodu, že sa v novinách a časopisoch často vyskytuje. Žiaci sa v projekte nevenovali tvorbe vizitky, ktorú vyrábali na hodinách informatiky. Projekt bol v našom prípade realizovaný ako spôsob preberania nového učiva – žánre informačného slohového postupu, tiež by ho po malých úpravách a v skrátenej forme bolo možné použiť pri opakovaní a upevňovaní vedomostí tohto tematického celku. Taktiež by sa mohol využiť s obmenami textu napr. v 9. ročníku pri opakovaní informačného slohového postupu s možnosťou doplniť a rozšíriť repertoár slohových útvarov napr. o komentár, glosu. V 9. ročníku by bolo možné zamerať tieto noviny na život deviatej triedy a pripraviť si tak akúsi spomienkovú knihu. V tomto prípade by sa do práce dala zapojiť vo väčšej miere aj informatická výchova a texty by mohli žiaci napísať vo Worde. Mohol by sa realizovať aj ako súčasť mimoškolskej činnosti, napr. v rámci záujmovej činnosti literárnych krúžkov.

Jednotlivé úlohy z projektu zohľadňujú požiadavky novej školskej reformy, vychádzajú z obsahu ISCED 2, využívajú moderné vyučovacie metódy a formy a sú postavené na čítaní s porozumením, na práci s textom a s informáciami, ktoré žiaci vyhľadávajú, triedia a spracúvajú.

Pri realizácii sa žiaci dostávajú do kontaktu s pojmiami šéfredaktor, redaktor, titulok, bulvár, grafik, čo im môže pomôcť orientovať sa v svete preplnenom cudzími slovami a v jeho rebríčku hodnôt.

Projekt v sebe integruje aj prácu s informačno-komunikačnými technológiami. Úlohy sú síce jednoduché, no žiakom robí neustále problémy niečo vyhľadať, prečítať a vybrať si podstatné informácie. Preto je potrebné do vyučovania zapájať takýto spôsob práce vždy, keď je to možné.

V neposlednom rade je projekt prepojený s výtvarnou výchovou. Venuje sa problematike metodiky tvorby a radenia písma a kolorovanej kresbe. Keď sa realizuje ten istý projekt na rôznych vyučovacích hodinách, podáva to žiakovi komplexnejší obraz o realite a uvedomí si, konkrétne v tomto prípade, že noviny nie sú len články, ale kým si ich môžeme kúpiť v trafike, prejdú zložitým procesom vzniku.

2 PRJEKT PIATACI V AKCII

ANOTÁCIA

Tento malý projekt sa zrodil v súvislosti s požiadavkou moderného školstva prepojiť vyučovanie s praktickým životom, nakoľko v piatom ročníku sú zaradené základné žánre informačného slohového postupu. Pracuje teda so správou, oznámením a inzerátom, taktiež v ňom boli využité predchádzajúce skúsenosti žiakov s interview. Pôvodný názov projektu bol Triedne noviny, nový názov vznikol pri jeho predošlej realizácii, kedy takto svoje noviny pomenovala jedna skupina žiakov.

2.1 Návrh projektu Piataci v akcii

Tabuľka 1 Návrh projektu

Názov projektu	projekt Piataci v akcii.
Tematický celok	Chceme byť informovaní
Téma	Žánre informačného slohového postupu – správa, oznámenie, inzerát, plagát, vizitka Interview
Predmet	slovenský jazyk, výtvarná výchova
Ročník	5. ročník ZŠ
Forma realizácie	krátkodobý projekt
Časový rámec	7 vyučovacích hodín – 6 hodín slovenského jazyka – slohu, 1 hodina výtvarnej výchovy
Hlavné ciele projektu	✓ kognitívny: pochopiť, porozumieť, poznať a aplikovať základné kroky tvorby správy, oznámenia, inzerátu; ✓ afektívny: v skupine aktívne pracovať, prezentovať svoje názory, hodnotiť svoju prácu aj prácu ostatných; ✓ psychomotorický: aplikovať teoretické poznatky v praxi a tak vytvoriť zadaný slohový útvar, umiestniť ho v spoločných novinách a dotvoriť ilustráciami.
Realizácia projektu	dvojstrana papierových novín
Prierezové témy	- osobnostný a sociálny rozvoj - tvorba projektu a prezentačné zručnosti - mediálna výchova
Kľúčové kompetencie	- interaktívne pôsobiť v skupinách - interaktívne používať nástroje (jazyk – komunikácia v materinskom jazyku) - digitálne kompetencie - iniciatívnosť a podnikavosť - kultúrne povedomie a vyjadrovanie (podľa Horst, B., Siegrist, M. 2011. Kľúčové kompetence a jejich rozvíjení)
Použité metódy a formy	- projektová metóda - skupinové vyučovanie

	<ul style="list-style-type: none"> - kooperatívne vyučovanie - problémové metódy - rozhovor - diskusia
Pomôcky	<ul style="list-style-type: none"> - čistý dvojhárok – papier, na ktorý sa tlačia noviny alebo napr. baliaci papier veľkosti novinovej dvojstrany, - farebné papiere, predtlačené šablóny pre správu, oznámenie, interview, inzeráty (napr. farebné papiere s riadkami, okrajom...), - fixky, pastelky, nožnice, lepidlá, - tlačené noviny (aspoň 3 rôzne – napr. Sme, Pravda, Košický obzor – najmä kvôli inzercii), - obaly – napr. euroobaly (podľa počtu skupín, kde si budú žiaci odkladať svoje výstrižky, nehotovú prácu) - hodnotiace listy
Očakávané výstupy projektu	<p>Žiak :</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyberie požadované ukážky z novín a zdôvodní svoj výber, - vie pracovať s internetovým prehliadačom. - používa a pozná význam termínov denník, mesačník, občasník, titulok, správa, oznámenie, inzerát, redaktor, šéfredaktor, grafik - vie vytvoriť jednoduchú správu, oznámenie, inzerát - vytvorí a výtvarne dotvorí novinovú dvojstranu
Produkty projektu	<ul style="list-style-type: none"> • novinová dvojstrana s nalepenými ukážkami požadovaných slohových útvarov, doplnená ilustráciami, vtipmi • ukážka výberu uvedených slohových útvarov vystrihnutá z novín a nalepená na zadnej strane dvojstrany

Prameň: vlastný návrh

2.2 Metodický postup projektu

• MOTIVÁCIA (1 hodina)

1. Problémová metóda: O čom si môžeme prečítať v novinách?

Učiteľ si rozdelí žiakov do skupín (vzhľadom na to, že ide o piatakov, ktorí sa zaraďujú do skupín podľa kamarátstiev, je potrebné, aby ich učiteľ rozdelil sám tak, aby v skupinách boli „sily rovnomerne rozložené“). Toto rozdelenie môže odôvodniť tým, že žiaci sa v jednotlivých aktivitách počas školského roka budú striedať a chce, aby si vyskúšali prácu s každým v triede. Učiteľ si pripraví pre každú skupinu aspoň 3 denníky. Ideálne je, ak sú z rôznych časových období, aby žiaci v jednotlivých skupinách nevyberali rovnaké ukážky, čo by pri prezentácii mohlo viesť k opakovaniu sa rovnakých ukážok a aby boli nútení pracovať samostatne. Ďalej si učiteľ pripraví čísla strán učebnice, na ktorých sa uvádzajú jednotlivé slohové útvary (alebo si ukážky týchto slohových útvarov pripraví na papier).

Vedie so žiakmi **rozhovor** o novinách (10 min):

- aké noviny poznáte?
- ktoré z nich sú denníky? (vyzve niektorého žiaka, aby vysvetlil, čo to je denník, týždenník, mesačník
- o čom ste si v novinách už prečítali?

Počas odpovedí na poslednú otázku sa učiteľ sústreďí najmä na tie odpovede, ktoré budú obsahovať nasledujúce frázy: *...čo sa stalo, ako bude, ako sa skončil futbal, reklama, ponuka, rozhovor, ...* a podobné – píše ich v skrátenej forme na tabuľu a triedi do piatich stĺpcov tak, aby mal v každom zápis týkajúci sa jedného slohového útvaru. Po vyčerpaní možností, nad jednotlivé zápisy napíše:

- **SPRÁVA** *...čo sa stalo, udialo, kto zomrel, narodil sa a iné ...*
- **OZNÁMENIE** *...ako bude, čo môžeme vidieť*
- **REKLAMA, PLAGÁT** *... obrázky kozmetiky, áut, koncerty*
- **INZERÁT** *...niekto niečo kupuje, predáva, zoznamka*
- **INTERVIEW** *...rozhovor s niekým....*

Žiakom zadá **problémovú úlohu** (5 min):

Každá skupina dostane iný text (prípadne pracuje s textom z učebnice):

1. skupina – text SPRÁVA - hľadá odpoveď na otázku: *Aké informácie nám poskytuje správa? Čo sme sa z nej dozvedeli?*

2. skupina – text OZNÁMENIE - odpovedá na otázku: *Aké informácie nám poskytuje oznámenie?*

3. skupina – texty INZERÁTOV – odpovedá na otázku: *Načo píše ľudia inzeráty?*

Tieto otázky môže zapísať na tabuľu alebo ich uviesť pod textom, s ktorým žiaci pracujú.

Prezentácia výsledkov (20 min)

Po uplynutí času prezentujú jednotlivé skupiny svoje zistenia – učiteľ ich zapisuje pod pojmy, ktoré má na tabuli zapísané z predošlej úlohy. Učiteľ žiakov smeruje pomocnými otázkami, napr. žiak povie, *...včera bolo v Tatrách zemetrasenie*, učiteľova otázka – Na akú otázku nám teda odpovedá správa? – Kde a kedy Tieto zámená učiteľ zapisuje. Na záver môže žiakov zo skupiny vyzvať, aby mu prečítali riadky, kde sa hovorí o tom KTO, ČO, KEDY, KDE, PREČO/AKO. Najskôr sa venuje oznámeniu a správe, po zapísaní dostanú žiaci novú úlohu:

Čo majú spoločné správa a oznámenie a čo majú rozdielne - zistite rozdiely a spoločné znaky oznámenia a správy. Učiteľ vedie diskusiu tak, aby žiaci prišli k záveru, že rozdielny je len čas, kedy sa udalosť odohrala/odohrá. Zistenie žiakov zapíše.

Podobne pracujú s inzerátom – učiteľ sa v prípade potreby pomocnými otázkami zameria na podstatné znaky inzerátu ako slohového žánru – obsah (Prečo alebo kedy človek napíše inzerát? – predaj, kúpa, darovanie, práca, zoznamka), rozsah (Aký rozsah má text inzerátu?), forma (Čo by malo byť v inzeráte uvedené, aby naň mohli ľudia reagovať? – tel. číslo, adresa, odkaz, ako kontaktovať inzerujúceho, značka).

Z uvedených zistení si žiaci s pomocou učiteľa zostavia jednoduché definície týchto slohových útvarov:

- **SPRÁVA** – *informuje o tom, kde, kedy a aká udalosť sa stala.*
- **OZNÁMENIE** – *informuje o tom, kde, kedy a aká udalosť sa bude diať.*

(Poznámky o inzeráte si taktiež vytvoria, vyzve žiakov, aby si ich ešte nepísali.)

- **INZERÁT** – *informuje o ponuke (predám, darujem, ponúkam) alebo dopyte (kúpim, hľadám prácu, priateľku...)*

Poslednou úlohou (10 min) je zaradiť pozdávku, inzerát, plagát, vizitku ku oznámeniu alebo správe a zdôvodniť svoje stanovisko. Vizitku zaradi učiteľ vtedy, ak s ňou už žiaci mali skúsenosti – v našom prípade na informatike, ak nie môže ju zaradiť medzi slohové útvary, ktoré budú žiaci vytvárať (správa, oznam ...). Učiteľ rozdá žiakom (všetkým skupinám rovnaké) text pozvánky, vizitku a plagát. Po prečítaní majú vyjadriť svoj názor, či tieto útvary zaradia ku oznámeniu alebo správe a prečo (lebo ponúkajú, pozývajú, ukazujú niečo, čo sa ešte len bude diať. Vizitka nám oznamuje informácie o niekom, ktoré môžeme využiť v budúcnosti).

Následne si k oznámeniu doplnia tieto poznámky:

- *Oznámenie môže mať formu inzerátu, pozvánky, plagátu alebo vizitky.*
- *INZERÁT – informuje o ponuke (predám, darujem, ponúkam) alebo dopyte (kúpim, hľadám prácu, priateľku...)*

Tabuľka 2 Metodický list č. 1 – fáza motivácie projektu

Téma: Čo som si prečítal v novinách		
Postup/forma, aktivita	Ciele	Výstupy
Rozdelenie do skupín	- prijať svoju funkciu v skupine; - mať záujem o činnosť skupiny; - prevziať zodpovednosť za svoj podiel na práci v skupine;	- žiak zaujme svoje miesto v určenej skupine a podporuje prácu svojej skupiny;
Rozhovor na tému noviny	- vymenovať názvy novín, s ktorými sa žiak stretol; - reprodukovať, čo čítal v novinách; - slovne sformulovať svoje skúsenosti s novinami a predniesť ich pred skupinou a triedou; - vysvetliť pojem mesačník, denník, občasník;	- v mysli si vybaví noviny, ktoré čítal, videl; - slovne sformuluje a vyjadrí svoje postrehy;
Problémová úloha/kooperatívne vyučovanie	- analyzovať a porovnať určené texty z hľadiska obsahu; - formulovať odpovede na učiteľove otázky; - vyvodiť závery o oznámení a správe; - dohodnúť sa v skupine na spoločnej prezentácii riešenia úlohy; - aktívne sa zapojiť do čítania a analýzy textov; - zaradiť jednotlivé útvary k správe alebo oznámeniu a dokázať toto zaradenie konkrétnymi dôvodmi;	- prečíta určené texty; - diskutuje v skupine o riešení problémovej úlohy; - prezentuje svoj názor, názor skupiny; - vytvorí definíciu správy a oznámenia; - zaradiť inzerát, pozvánku, plagát, vizitku ku oznámeniu a správnosť zaradenia dokáže;
Didaktický problém	Pomôcky	
- analýza textu, čítanie	- texty (viď Príloha 1) alebo učebnica, ukážky	

s porozumením, orientácia v texte, syntéza zistených poznatkov do nového celku; - diskusia v skupine a argumentácia ako dôkaz správnosti riešenia úlohy.	plagátov – vybrať také, ktoré by obsahovali aj text, aby boli oznámením, napr. koncerty, súťaže; kriedy, tabuľa, zošity
---	---

Prameň: vlastný návrh

• MAPOVANIE A TRIEDENIE (1 hodina)

Na začiatku hodiny je potrebné so žiakmi zopakovať, s ktorými útvarmi sa môžu v novinách stretnúť (z predošlej hodiny) a tieto zapísať na tabuľu. (5 min)

Problémová úloha (30 min):

V hlavnej časti učiteľ rozdá žiakom noviny – napr. 3 rôzne denníky, mesačníky alebo občasníky (v našom prípade: Sme, Korzár, Košický obzor – mesačník zameraný najmä na inzerciu). Je potrebné, aby učiteľ skontroloval obsah a vhodnosť novín a taktiež to, či žiak nájde všetky požadované útvary aspoň v jedných novinách. Skupiny dostanú pokyny:

- nájdite a vystrihnite jednu správu, interview, oznam, plagát a dva inzeráty;
- prečítajte si ich v skupine a diskutujte, či ste zvolili správnu ukážku;
- na zadnú stranu si napíšte, čo ste vystrihli;
- odložte ich do určeného obalu.

Učiteľ žiakom neradí, nepotvrďuje správnosť ich výberu, môžu však používať učebnicu, aby si v prípade potreby našli ukážky jednotlivých slohových útvarov a mohli si overiť správnosť svojho konania (učiteľ môže zapísať k názvom na tabuli čísla strán v učebnici, kde tieto útvary nájdú).

Prezentácia riešenia (10 min):

Záver hodiny učiteľ vedie so žiakmi rozhovor, venuje sa rozboru vystrihnutých ukážok – každý žiak zo skupiny si vyberie jednu ukážku a porozpráva v krátkosti obsah a vysvetlí, prečo ukážku zaradili práve ku správe, oznamu a i. V tejto časti sa môžeme zamerať aj na to (ak nám to čas dovolí), akým spôsobom skupina text vyberala – upútal ju titulok, obrázok, a takto žiakov viesť k tomu, aby si uvedomili dôležitosť titulku v novinách.

Tabuľka 3 Metodický list č. 2 – fáza mapovania a triedenia

Téma: Hľadáme v novinách		
Postup/forma, aktivita	Ciele	Výstupy
Skupinová práca/ problémová úloha	- vyhľadať v novinách ukážky konkrétnych slohových útvarov podľa zadania; - vystrihnúť a označiť vybraný text; - dohodnúť sa v skupine na spoločnej ukážke;	- skupina má vystrihnuté a označené ukážky slohových útvarov; - skupina slovne argumentuje a obhajuje svoju voľbu;

	- aktívne pracovať pri vyhľadávaní; - slovne argumentovať, prečo skupina vybrala vybranú ukážku; - súhlasiť alebo poprieť výber inej skupiny z objektívnych dôvodov.	- skupina hodnotí prácu inej skupiny; - každý žiak v skupine pracuje a vie preukázať svoj diel na výsledku práce skupiny.
Didaktický problém	Pomôcky	
- analýza textu, čítanie s porozumením, práca v skupine, diskusia, prezentácia výsledkov, hovorenie.	- noviny (ak majú viac druhov, viac listujú), euroobal pre každú skupinu, písacie potreby.	

Prameň: vlastný návrh

- **RIEŠENIE (3 hodiny slovenského jazyka, 1 hodina výtvarnej výchovy)**

Riešenie projektu sa uskutoční v každej skupine výrobou dvojstrany novín. Žiaci budú pracovať s transformáciou textu povesti do spravodajských žánrov, svoje práce upravia po stránke estetickej aj gramatickej, umiestnia na dvojstranu a vhodne dotvoria ilustráciami na hodine výtvarnej výchovy.

1. hodina SJL

- počas prvej časti hodiny (15 min) si učiteľ so žiakmi prejde problematiku *titulok, šéfredaktor (kto to je, čo robí v novinách), redaktor, novinár, grafik, názov novín*. Problematiku titulku učiteľ prediskutuje so žiakmi na ukážkach, ktoré si vybrali predošlú hodinu (zaujímavosť, výraznosť, farebnosť, veľkosť). Tieto ukážky žiaci nalepia na zadnú stranu dvojhárkov, na ktoré budú nasledujúcu hodinu vytvárať svoje vlastné noviny.

Diskusia (5 min) – zaujímavý titulok dokáže pritiahnúť čitateľa – titulok *Neuveriteľne bláznivá vec!* Učiteľ vedie diskusiu o tom, aký obsah by mohol mať článok s takýmto titulkom, aby si žiaci uvedomili, že v titulku nemusí byť len to, o čom sa rozpráva v texte. Noviny by nemali písať len o škandáloch, či nepríjemných veciach, mali by informovať ľudí pravdivo, nemali by sme veriť všetkému, čo čítame v novinách.

Rozdelenie úloh (5 – 10 min)

Žiaci si zvolia v jednotlivých skupinách šéfredaktora, ten bude mať za úlohu overiť to, čo ostatní v skupine napísali, prebrať s nimi potrebné zmeny (v prípade potreby) a tiež sám bude autorom nejakého článku. Skupina si ďalej vymyslí názov pre svoj časopis a určí si grafika, ktorý ho výtvarne zrealizuje na výtvarnej výchove. Týmto názvom si taktiež označia svoj obal.

Ostatní členovia sa stávajú redaktormi a každý bude autorom nejakého článku. Učiteľ žiakov oboznámi s tým, že článok môžu vymýšľať spolu, môžu sa poradiť, ale za každý článok bude zodpovedný len jeden z nich. Ten ho prichystá, prepíše na čistopis a bude uvedený ako jeho autor.

Taktiež sa oboznámi s kritériami hodnotenia:

- každý zvlášť bude hodnotený slovne a tiež známkou za svoj text, tie sa potom spriemerujú do výslednej známky, teda hodnotená bude skupina ako celok jednou známkou,
- hodnotiť sa bude aj prístup k práci na spoločnom projekte,
- hodnotená bude aj prezentácia svojho výtvoru pred kolektívom žiakov 3. ročníka,
- v prípade vážneho narušovania tvorivej činnosti budú členovia skupiny hodnotení samostatne len za svoj podiel na výsledných novinách.

Potom učiteľ rozdá žiakom pripravené texty povestí (*Zakopaný meč pod Zoborom, Matej kráľ a bača, Čertova brázda, KRAJČOVIČOVÁ, J. 2010. Literárna výchova pre 5. ročník základných škôl, str. 89, 92, 98*), informácie o hlavných postavách (viď Príloha 2), ktoré budú potrebovať pri realizovaní interview a zadania pre tvorbu jednotlivých príspevkov do novín. Žiaci si zbežne pozrú pokyny a rozdelia si úlohy (kto sa bude venovať správe, oznamu, interview, inzerátom). Taktiež dostanú papiere, na ktoré budú prepisovať hotové slohové útvary – napr. vo Worde jednoducho upravené farebné papiere s orámovaním strany a nalinkované. Je potrebné, aby žiaci mali riadky predtlačené, pretože kým ich urobia sami, stratia veľa času a práca sa natiahne na viac hodín. Veľkosť týchto papierov je A5 na správu, interview a oznam, na inzeráty farebné štvorčeky z trhacích bločkov. Všetky papiere, ktoré dostali si na konci hodiny odložia do svojho obalu.

2. hodina SJL (45 min) - počas druhej vyučovacej hodiny žiaci realizujú jednotlivé zadania – správa, oznam alebo pozvánka, interview, inzeráty. Majú možnosť vybrať si, ktorým zadaním začnú, musia si prečítať texty jednotlivých povestí. S textami sa im bude pracovať lepšie, ak už texty na literatúre čítali – majú vysvetlené neznáme slová, poznajú okolnosti príbehu, majú základné informácie o hlavných hrdinoch. Na internete si žiaci, ktorí dostali za úlohu vytvoriť oznam, môžu pozrieť obrázky hradu, mesta Detvy, zistiť, aké podujatia sa na hrade konajú atď. Do zošita si píšú koncepty a až po prediskutovaní so šéfredaktorom ich prepíšu ako čistopisy na určené papiere. Žiaci si môžu navzájom pomáhať a spolupracovať pri štylizácii svojho novinového útvaru, je ale potrebné upozorniť ich, že nikto zo skupiny nie je povinný a nesmie celý text vymyslieť za spolužiaka. Na korekciu textov môžu používať slovníky (PSP, on-line KSSJ), učiteľ konzultuje prípadné gramatické problémy, ak je žiakom oslovený a otázka sa týka gramatického javu, ktorý žiak nepozná. Učiteľ so žiakmi v tejto fáze nekonzultuje ich výtvary, nepotvrďuje správnosť a štylistiku, dohliada na to, aby každý žiak pracoval, v prípade potreby nejasnosti zadania môže žiakovi pomôcť text pochopiť tak, aby ho pomocnými otázkami pochopil sám – zadanie mu priamo nevysvetľuje. Učiteľ si overí, či všetci žiaci zadaniu porozumeli.

3. hodina SJL (45 min) - počas tretej hodiny dokončujú prácu na jednotlivých útvaroch podľa pokynov, rozmiestňujú a nalepujú ich na určenú dvojstranu. Podľa pokynov učiteľa nechajú miesto pre názov novín a tiež na druhej strane cca 5 cm od spodného okraja urobia čiaru a doplnia nasledujúce údaje: šéfredaktor, redakčná rada, grafická úprava, číslo, rok, občasník. V tejto časti sa môže vyskytnúť problém s tým, že niektorá skupina už prácu dokončila, vtedy môže učiteľ pridať úlohu – napr. vytvoriť ešte pozvánku alebo doplniť kreslený vtip, vymyslieť tajničku, hlavolam.

4. hodina VYV - žiaci vyrobia titulky k článkom, ktoré napísali, názov novín, ilustrácie, vtipy, môžu použiť aj obrázky z časopisov, ktoré dotvorila. Tieto nalepujú priamo na ich

novinovú dvojstranu. Po skončení hodiny by mala skupina odovzdať hotovú novinovú dvojstranu.

Tabuľka 4 Metodický list č. 3 – fáza riešenia projektu

Téma: Vyrábame noviny		
Postup/forma, aktivita	Ciele	Výstupy
diskusia	<ul style="list-style-type: none"> - vyjadriť svoj názor a správne ho formulovať; - vysvetliť rolu šéfredaktora pri tvorbe novín; - vlastnými slovami vysvetliť pojmy titulok, redaktor, názov, grafik; - aplikovať na konkrétnych vystrihnutých článkoch z novín teoretické poznatky o titulku – farebnosť, veľkosť, zaujímavosť; - prezentovať svoj názor na titulok Neuveriteľná vec a svoje tvrdenie obhájiť prípadným vysvetlením; 	<p>Žiaka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozná pojmy novinár, redaktor, šéfredaktor, grafik, titulok, názov; - žiaci aplikujú nové poznatky na konkrétnych textoch; - každý sa zapojí a vyjadrí svoj názor na obsah článku s titulkom Neuveriteľná vec;
rozdelenie úloh	<ul style="list-style-type: none"> - dohodnúť sa na rozdelení textov a rolí v skupine; - prijať svoju rolu v skupine; - pochopiť svoju úlohu a zodpovednosť za skupinovú prácu; - prečítať si zadania úloh; 	<ul style="list-style-type: none"> - každý v skupine má svoju rolu; - šéfredaktor pozná svoje úlohy; - má prehľad o tom, na čom bude nasledujúcu hodinu pracovať;
samostatná práca skupín	<ul style="list-style-type: none"> - pochopiť zadanie svojej úlohy, v prípade nejasností ako postupovať a vytvoriť konkrétny slohový útvar, si prečítať text z učebnice; - prečítať si pridelenú povesť; - poznať podrobnosti a informácie o hrdinoch a deji povesti; - napísať pridelený text; - skontrolovať pravopis a štylistiku svojho textu; - posúdiť vhodnosť textov spolužiakov, aby spĺňali štylistické a pravopisné normy a obsahovali znaky konkrétneho slohového útvaru; - vymyslieť zaujímavý titulok - prijať objektívnu kritiku od šéfredaktora, jeho pripomienky zapracovať; 	<ul style="list-style-type: none"> - pozná dôkladne text a okolnosti povesti; - pripravil si koncept a následne čistopis svojho slohového útvaru; - overí si štylistiku svojej práce pri konzultácii so spolužiakmi a pravopisné javy v slovníkoch; - vymyslí titulok k svojmu textu;
doplnenie základných	<ul style="list-style-type: none"> - vypíše informácie prezentované učiteľom na určenom mieste; 	<ul style="list-style-type: none"> - posledná strana novín obsahuje

informácií o novinách		informácie o ich tvorcoch;
kresba, strihanie, lepenie	- umiestni po vzájomnej dohode svoj článok v novinách; - vytvorí farebný titulok k svojmu článku; - vytvorí výtvarne zaujímavý názov novín a noviny farebne dotvorí vhodnými kresbami;	- články sú nalepené v novinách, noviny obsahujú kresby, názov a sú dokončené;
Didaktický problém	Pomôcky	Výtvarná technika
- hľadanie spoločnej cesty v diskusii, štylizácia textu, transformácia žánru povest' do žánrov inf. sloh. postupu - zvládnutie techniky kolorovanej kresby, tvorby a radenia písma	- zadania úloh (viď Príloha 3) a texty povestí (ofotiť z učebnice literatúry), farebné papiere A5- 3 ks na skupinu, malé farebné štvorčeky z trhacieho bločka-3 ks na skupinu (1-2 náhradné papiere), fixky, pastelky, ceruzky, gumené, lepidlo, nožnice, pravítko, výkresy A4	- kresba ceruzkou, fixkami, tušom kolorovaná pastelkami, vodovými farbami, - lepenie a strihanie - prípadne koláž

Prameň: vlastný návrh

• REFLEXIA A HODNOTENIE PROJEKTU (1 hodina)

Záver projektu bude realizovaný v spolupráci s učiteľom a žiakmi 3. ročníka (bývalý triedny učiteľ). Najskôr skupiny predstaví učiteľ a vysvetlí „obecenstvu“, čo bolo ich úlohou. Jednotlivé skupiny odprezentujú svoju tvorbu pred spolužiakmi, pričom každý člen skupiny prezentuje svoj článok. Túto prezentáciu si žiaci pripravujú doma, prípadne mimo vyučovania spolu so svojimi spolužiakmi. Žiaci tretieho ročníka ich prácu ohodnotia slovným hodnotením. Následne budú hodnotení aj vyučujúcim (musí sa s ich textami oboznámiť vopred). Učiteľ hodnotí najmä originalitu, štylistiku, potom gramatiku (javy, ktoré by žiaci mali poznať), prácu skupiny i jej jednotlivých členov známku.

Žiaci budú hodnotiť svoju prácu v skupine a na projekte formou hodnotiacich listov (viď Príloha 4)

Tabuľka 5 Metodický list č. 4 – fáza reflexie a hodnotenia

Téma: Nech sa páči, prečítajte si		
Postup/forma, aktivita	Ciele	Výstupy
prezentácia produktov	- predstaviť autorský kolektív novín, jednotlivé úlohy jeho členov; - slovne zhrnúť obsah svojho textu pred ostatnými spolužiakmi; - ukázať svoj text v novinách; - reagovať primerane a kultúrne na	- kultúrne, spisovne predstaví svoju prácu na novinách; - šéfredaktor predstaví v krátkosti prácu skupiny;

	otázky spolužiakov;	- odpovie na prípadné otázky ostatných žiakov
samostatná práca / hodnotiace listy	<ul style="list-style-type: none"> - vyjadriť svoje pocity a názory na projekt; - tieto pocity zapísať do hodnotiaceho listu; - hodnotiť svoju prácu aj prácu skupiny; - chváliť výkony, ktoré uzná za chvályhodné; - formulovať svoje pocity a myšlienky spisovne, vecne a adresne; - čítať s porozumením jednotlivé otázky z hodnotiaceho listu; - používať konštruktívnu kritiku svojej práce; - posúdiť komunikáciu medzi členmi skupín, zrozumiteľnosť úloh; 	<ul style="list-style-type: none"> - vyplní hodnotiace listy; - zhodnotí svoju činnosť, úspechy, problémy, neúspechy seba samého aj skupiny, v ktorej pracoval; - vyjadrí svoje pocity, myšlienky, názory na realizovaný projekt;
Didaktický problém		Pomôcky
- sebareprezentácia, kultúrne hovorenie, vyjadrenie vlastných názorov		- hodnotiace listy, hotové noviny

Prameň: vlastný návrh

3 HODNOTENIE A ROZBOR REALIZOVANÉHO PROJEKTU

- **MOTIVÁCIA**

Žiakov som do skupín rozdelila tak, aby boli v skupine zastúpení žiaci viac a menej tvoriví, žiak výtvarne nadaný alebo obľubujúci výtvarné činnosti, žiak s horším prospechom, ktorému by skupina pomohla. Tento výber bol žiakom odôvodnený tým, že sa budeme pri práci v skupinách striedať a chcem, aby si počas roka vyskúšal prácu každý s každým. Niektorí žiaci na toto delenie reagovali s nevôľou, no postupne počas hodiny z nich nevôľa opadla. Žiakov motivovala najmä veta, že si vyrobia vlastné noviny, hoci netušili, ako to urobia. Rozhovor na tému, čo som si prečítal v novinách bol živý a niekedy bolo potrebné žiakov usmerňovať – najmä pri nevhodných poznámkach k obsahu novín. Takto sme si zároveň povedali, o čom by vlastne noviny mali a nemali byť. Žiaci vedeli sami vysvetliť pojmy denník, týždenník, mesačník, na otázku učiteľa, ako sa volajú noviny, ktoré vyjdú raz za čas, odpovedať nevedeli. Pojem občasník sa im páčil. Na všetkých hodinách sa usilujem pracovať so žiakmi tak, aby sa nemuseli hlásiť a vyjadrovali svoj názor - odpovede postupne, neprekrikovali sa, aby čakali, kým ich vyzvem, hlásenie používame len vtedy, keď sa začnú prekrikovať. Tento spôsob práce mi umožňuje nízky počet žiakov v triedach (12 detí).

Žiaci sú na problémové úlohy zvyknutí, radi ich s väčšími či menšími ťažkosťami riešia. Svoje riešenia prezentovali takmer všetci žiaci skupiny, aby sa zapojil každý, pýtala som sa nejaké otázky konkrétneho nezapojeného sa žiaka aj ja. Ide najmä o žiačku individuálne začlenenú s úpravou učebných osnov – aký text si mala prečítať tvoja skupina? O čom hovoril tento text?

Prezentácia zistení po prečítaní textov bola trochu komplikovanejšia. Žiaci reprodukovali celé časti, nevedeli prečítané zjednodušiť, držali sa príliš nepodstatných detailov. Stačilo však prvú skupinku pri takomto postupe usmerniť otázkou: Povedala si, že správa nám hovorí o zemetrasení, na akú otázku nám teda dáva odpoveď? Potom už aj ostatní žiaci vedeli a sami formulovali otázky, na ktoré nám správa, či oznam dávajú odpovede (*KTO, KDE, KEDY sa to stalo ...*).

Učiteľ musí tieto zistenia zapisovať na tabuľu veľmi prehľadne, aby mu to uľahčilo prácu pri zostavovaní definície slohového útvaru. Výhodou v mojom prípade je veľká tabuľa, takže všetky zistenia o jednotlivých útvaroch bolo možné napísať vedľa seba do stĺpcov.

Tiež vždy pracujeme tak, aby sme si definície pojmov, ktoré preberáme, vyvodzovali spolu z nejakých príkladov, tvrdení, takže žiaci sú naučení spolupracovať pri zápise a formulovaní poznámok. Aby sa zapojili aj žiaci so slabším prospechom, prípadne menej komunikatívni žiaci, vyvoláva ich učiteľ, napr. aby zhrnuli to, čo povedali ostatní žiaci a tak mi pomohli naformulovať správne poznámky, ktoré si následne zapíšeme. Tento postup udržuje žiakov čulých, pretože vedia, že sa môžem kedykoľvek kohokoľvek opýtať a nielen vysvetľujem.

Spoločne vytvorenú definíciu som zapísala pod stĺpec so znakmi slohového útvaru a zvýraznila rámečkom kvôli prehľadnosti.

Zaradenie inzerátu, pozvánky, plagátu a vizitky do kategórie oznamov nebolo jednoduché. Žiaci najskôr nechápali, čo majú urobiť a ako, len hádali, potom boli nasmerovaní pomocnými otázkami – Udalosti, informácie, o ktorých nám tieto texty hovoria sa stali alebo len stanú? Boli nám tieto informácie užitočné alebo ešte ich len použijeme? Žiakov, ktorí sa nezapojili do zaraďovania som opäť vyzvala, aby nám zopakovali a zhrnuli, prečo sme texty zaradili ku oznamom.

• MAPOVANIE A TRIEDENIE

Na začiatku vyučovacej hodiny žiaci aktívne zopakovali, o čom sme si hovorili predošlú vyučovaciu hodinu. Názvy jednotlivých slohových útvarov som zapísala na tabuľu. Nebolo potrebné žiakov motivovať slovné, motivovala ich kopa novín, ktoré dostali. Pred tým však dostali pokyny, čo majú v novinách vyhľadať a vystrihnúť – tieto boli zapísané aj na tabuli. Nadšene v novinách listovali, po asi 15 minútach nastali problémy. Chodili sa pýtať a ukazovať, čo vystrihli, či je to správne, na tieto otázky som však neodpovedala, len som žiakov nasmerovala, aby si svoje úsudky overili v skupine a pomocou učebnice (na tabuli mali napísané strany, kde jednotlivé útvary nájdú). Dve skupiny pracovali samostatne, za šéfredaktorky si zvolili vodcovské typy, ktoré ostatným členom skupiny nedovolili nečinnosť. Najväčší problém bol s chlapčenskou skupinou. Šéfredaktor zodpovedne pracoval a o ostatných členov sa nestaral. Tí sa vyhovárali, že nemôžu nájsť to a to, že v ich novinách to nie je. Do organizácie ich práce som musela zasiahnuť – najskôr upozorneniami, ubezpečením, že všetky požadované texty som v ich novinách našla, keď ani po upozorneniach nezačali poriadne pracovať, na čas som ich oddelila od zvyšku skupiny a museli si každý prečítať všetky ukážky – správa, inzerát, oznam, interview z učebnice a znovu porozprávať, o čom tieto útvary píšú. Takisto bol upozornený aj šéfredaktor tejto skupiny, že skupina bude hodnotená ako celok, nie len on sám. Potom už žiaci pracovali a všetky ukážky našli.

Skupiny bolo treba skontrolovať, či majú vystrihnuté texty na zadnej strane označené názvom – správa, oznam, interview kvôli ľahkej orientácii, lebo na to zabúdali.

Pri prezentácii toho, čo žiaci našli, bol problém so správou – v dvoch skupinách vystrihli len obrázky nehody s komentárom nad obrázkami. Obsah správy samozrejme zreprodukovat' nevedeli. Ich činnosť bola teda ohodnotená tak, že správu nenašli. Prax ma naučila, že je potrebné, najmä pri prvých projektoch dbať na precíznosť a presnosť plnenia úloh, pretože, ak žiakom ustúpime, čakajú stále väčšie a väčšie ústupky. Keď žiaci prezentovali obsah textov, ukazovala som im na tabuli na pomocné slová – *KTO*, *KDE*, *KEDY*, *PREČO*, ..., aby si zapamätali, že v týchto útvaroch je podstatné informovať – odpovedať na tieto otázky.

Pri prezentácii sme narazili na problém „správ“ o počasí. Jedna skupina vystrihla ukážku predpovede počasia a uviedla ju ako oznam, ostatní žiaci tvrdili, že majú správu. Žiaci boli navedení k tomu, aby si uvedomili, že táto „správa“ nám v skutočnosti hovorí o tom, *AKO BUDE*, čiže je to vlastne oznam. Do budúcnosti by som na základe tejto skúsenosti pri realizácii tohto projektu do výberu ukážok zaradila aj predpoveď počasia. Najlepšie výstrižky nakoniec mala najproblematickejšia skupina. Ostatné skupiny boli pochválené za samostatnosť, zodpovednosť a bezproblémovosť či výber šéfredaktora, chlapci boli upozornení, že síce majú najlepšie výsledky, ale musela som sa do ich práce zapojiť ja, a to je nežiaduce.

• RIEŠENIE

Počas tejto fázy projektu boli žiaci mimoriadne samostatní pri tvorbe textov, stále však chodili po dokončení svojho textu k učiteľovi, aby ich texty skontroloval. Boli usmernení, že to musí urobiť ich tím a šéfredaktor. Ja som riešila len „technické“ problémy – napr. pomoc pri vyhľadávaní na internete, výmena papierov, dohliadala som, aby všetci pracovali, pýtala sa žiakov, čo robia.

Mojou úlohou bolo taktiež pracovať so žiačkou s poruchami učenia. Žiaci s ňou nechcú spolupracovať, neudržiavajú s ňou kamarátske vzťahy, preto sme pracovali spolu, aby

ostatní videli, ako jej treba pomáhať. Žiačka ťažko štylizuje, nevie sa vyjadrovať, slabo číta, málo komunikuje, má slabú krátkodobú aj dlhodobú pamäť. Prešli sme si spolu inzeráty v učebnici, aby mala predstavu, ako vyzerajú. Po prečítaní každého som jej kládla pomocné otázky: Kto píše inzerát? Čo predáva, kupuje, chce? Čo tam musí autor inzerátu uviesť, aby sa mu niekto mohol ozvať? Potom si pripomenuli obsah povesti Matej kráľ a bača, ktorý si žiačka relatívne pamätala. Pomocou kladenia pomocných otázok sme štylizovali jej vlastné inzeráty: Kto bude predávať Matej kráľ alebo bača? Čo by chcel predať taký kráľ? Keď žiačka povedala nezmysel, pomocnými otázkami som sa ju snažila nasmerovať k logickej odpovedi – Čo má kráľ a my ostatní nie? – napr. korunu. Ideme predať korunu. Koľko by mohla stáť? Z čoho by mohla byť? Odpovede si žiačka zapisovala, potom sme z nich zostavili inzerát. Takto sme postupovali aj pri ostatných.

Takúto prácu je však možné realizovať len vďaka nízkemu počtu žiakov v triede.

Ďalší žiak s poruchami učenia moju pomoc odmietol, nechala som ho pracovať v skupine samostatne. Nevedel si však poradiť, vyrušoval, bolo ho treba upozorňovať, výsledná práca bola slabá, nespĺňala kritériá správy. Z tohto dôvodu pri najbližšej spoločnej práci bude pracovať s učiteľom.

Ostané skupiny pracovali, zhovárali sa, radili, smiali. V triede vládla počas tejto fázy uvoľnená atmosféra. Pokyny boli zrozumiteľné, žiaci sa na zadania nepýtali, väčšinou kládli otázky, ktorých odpovede mali v zadaniach – koľko mám napísať inzerátov? a pod.

Skupina chlapcov na druhej hodine realizácie projektu už robila problémy. Text vôbec neopravovali, neprepisovali, len odpísali to, čo vytvorili prvú hodinu, potom vyrušovali. Preto dostali za úlohu vytvoriť tajničku, zilustrovať vtip. Ani jedno však nakoniec do novín nenalepili.

Transformácia žánru povestí do správy prebehla relatívne hladko v dvoch skupinách. Žiaci vybrali podstatné, doplnili informácie z textu vlastnými – napr. kedy sa udalosť odohrala. Táto medzižánrová transformácia zlyhala pri skupine chlapcov, kde si správu zvolil spomenutý žiak s veľmi slabými výsledkami práce – ako je uvedené v časti Hodnotenie a reflexia projektu.

Pri kontrole pravopisu žiaci slovníky nepoužívali – ťažko sa v nich orientujú, pomaly čítajú, preto radšej volili konzultácie v skupinách. Pravopisných chýb bolo v jednotlivých prácach málo. Učiteľovu pomoc využívali najmä pri hľadaní synonym, pri hľadaní vhodného slova, keď sa nevedeli vyjadriť.

Na poslednej hodine slohu sme na začiatku hodiny spoločne vypísali údaje o ich časopise, ktoré by mal obsahovať každý časopis. Noviny som nakreslila na tabuľu a vyznačila miesto, kam majú zapísať a doplniť nasledujúce údaje: Šéfredaktor, redakčná rada, grafik, občasník, číslo (mali si vymyslieť), rok, cena. Jedna skupinka si tieto údaje napísala ceruzkou, potom ich zabudli napísať – bolo potrebné upozorniť ich.

Pre prípad úplného dokončenia nejakej skupiny je potrebné mať prichystané ďalšie úlohy – napr. predtlačenu prázdnu tajničku s rovnakým počtom kociek v každom riadku a stĺpci (20x20) – pričom žiaci budú mať za úlohu vymyslieť otázky do tajničky a samotnú tajničku si potom obstrihajú do žiadanej veľkosti.

Výtvarná časť projektu prebehla bez problémov. Jedna skupina nestihla dokončiť nápis, preto ho mali umožnené dokončiť v čase mimo vyučovania. Podstatné bolo, aby žiaci odovzdali po výtvarnej výchove hotové a upravené noviny - texty. Dokončený názov táto skupina dolepila pred nasledujúcou hodinou.

• HODNOTENIE A REFLEXIA PROJEKTU

Ako žiaci neskôr uviedli v hodnotiacich listoch prezentácia projektu bola pre nich najťažšou časťou. Voľba triedy a učiteľa bola v našom prípade spojená s faktom, že žiaci sú na prvom stupni spojení s inou triedou – čiže prezentovať projekt šli ku svojim minuloročným spolužiakom a k triednemu učiteľovi. Na príprave prezentácie sme sa dohodli na ráno pred prvou hodinou (slovenský jazyk) – cca 15 min. Musela som žiakom vysvetliť, čo sa od nich žiada – šéfredaktor predstaví svoje noviny, redaktorov. Každý autor ukáže v novinách text a porozpráva nám jeho obsah. Žiaci tretieho ročníka im položili niekoľko otázok. Pri prezentácii sa však žiaci nechali ovplyvniť žiačkou s poruchami učenia, ktorá mala problémy zreprodukovat' obsah svojich inzerátov, preto som je ich dovolila prečítať. Keďže prezentovala svoju prácu prvá, všetci ju napodobnili a texty prečítali. Do tejto prezentácie som nechcela zasahovať, aby som neprerušovala ich prejav a keďže žiaci tejto skupiny čítali, bolo by nespravodlivé, chcieť od ostatných skupín, aby rozprávali.

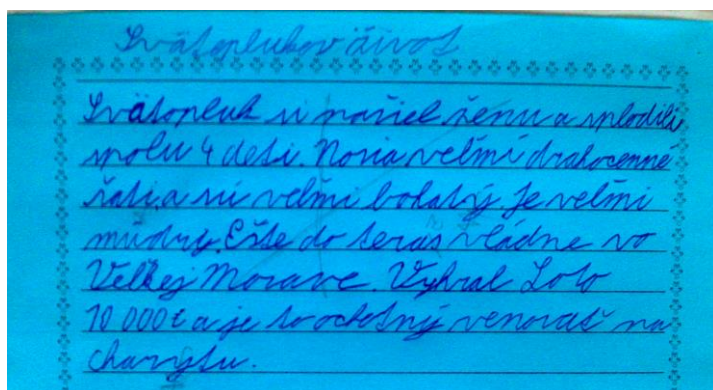
Pri niektorých vtipných príspevkoch sa smiali nielen žiaci 3. ročníka, ale aj samotní prezentujúci. Vtedy bolo potrebné naznačiť žiakom, aby na chvíľu počkali a až potom pokračovali.

Následne svojim poslucháčom umožnili nahliadnuť do novín, nechali ich v triede kolovať. Tento projekt dal podnet pre budúročné realizovanie školských novín, na ktorom sa žiaci po prezentácii dohodli so svojim bývalým triednym učiteľom.

Prezentácia projektu trvala asi 20 minút, potom žiaci vyplnili hodnotiace listy. Boli upozornení, že sú anonymné a majú do nich napísať svoje úprimné názory.

Žiaci boli hodnotení za výsledky práce na projekte slovnou aj známku. Toto hodnotenie som si pripravila dopredu a ceruzkou vyznačila do textov stylistické a gramatické chyby a napísala komentáre ku tvorivosti, inovatívnosti a originalite textov.

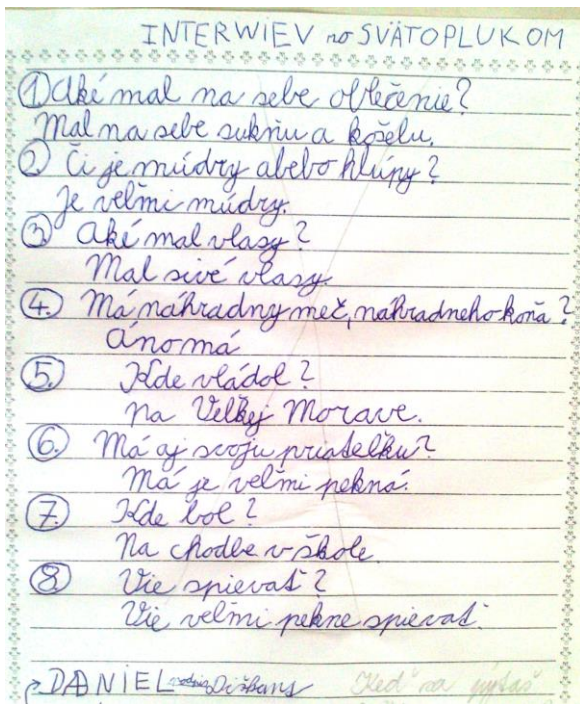
Hodnotila som skupiny, takže nedostatky jednej práce vykompenzovali prednosti druhej. S týmto postupom boli oboznámení aj žiaci. Pri skupine chlapcov som pristúpila k hodnoteniu jedincov, pretože pracovali nedisciplinovane, povrchno, neakceptovali návrhy a pripomienky šéfredaktora, spoliehali sa na to, že vďaka nemu dostanú dobré známky. Bolo by preto nespravodlivé, aby traja jednotlivci profitovali z práce jedného človeka a naopak, aby jeden žiak mal napriek snahe a pomoci a svojim veľmi dobrým výsledkom horšiu známku. Dvaja boli ohodnotení stupňom dostatočný, nakoľko práce nespĺňali požiadavky, neboli tým, čím mali byť, nevystihovali podstatu, obsahovali dosť gramatických chýb a autori nepracovali tak, ako mali, nevenovali pozornosť kontrole. Texty napísali a koniec. Jeden žiak bol hodnotený stupňom dobrý, nakoľko práca spĺňala požiadavky, ale bola slabo štylizovaná, nemala logickú postupnosť. Nedostatočné práce:

Obrázok 1 Správa

Žiak sa zamerl na úvod textu a nezostavil správnu, ale len akúsi sumu informácií o Svätoplukovi:

Prameň: vlastný návrh

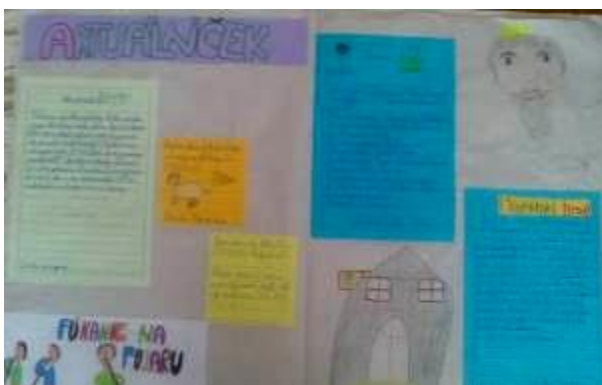

Obrázok 2 Interview

Žiak písal interview so Svätoplukom, ale otázky štylizoval, akoby odpovedal niekto tretí.

Prameň: vlastný návrh

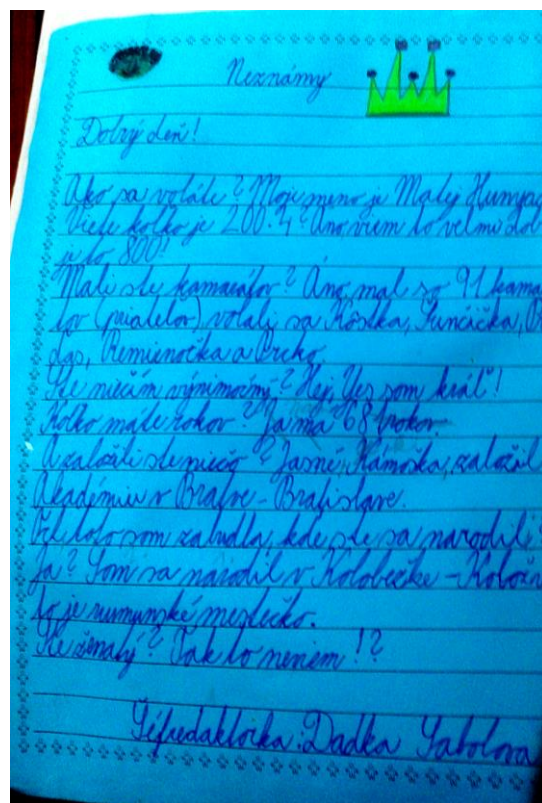
Ukážky hotových novín a dobre štylizovaných a nápadiých textových textov.

Obrázok 3 Aktuálniček

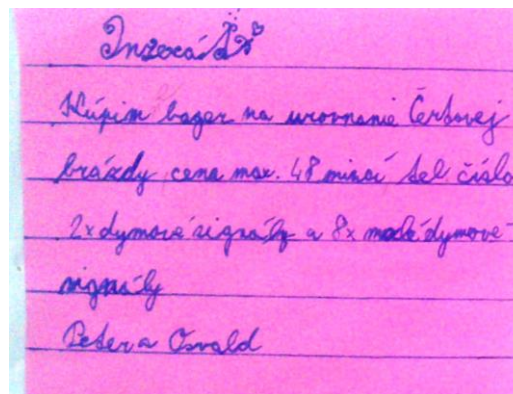
Obrázok 4 Fantstic 4 Girls

Obrázok 5 Interview Neznámy

Obrázok 6 Piataci v akcii

Obrázok 7 Inzerát

Prameň: vlastné návrhy

3.1 HODNOTENIE PROJEKTU ŽIAKMI

Čo sa týka hodnotiacich listov, myslím si, že žiaci odpovedali naozaj úprimne, keďže to bolo anonymné. Obavy pred začatím projektu mali takmer všetci žiaci, uviedli, že najväčšie obavy mali z prezentovania výsledkov svojej práce. Báli sa toho, že sa „strápnia“, mali trému, že sa zaseknú, napíšu hlúposti, že sa zosmiešnia, že nestihnú dokončiť noviny načas. Niektorí uviedli, že si nevedeli predstaviť, ako by také noviny mali vyzerat' a čo do nich budú písať. Jeden žiak uviedol obavy z toho, že svojou prácou bude kazit' prácu ostatným.

Podľa odpovedí boli najväčšie problémy s tým, že nevedeli, ako začať písať svoj text, s gramatikou, s tým, že sa nevedeli dohodnúť, o čom písať, jeden žiak dokonca uviedol, že najväčším problémom bola nuda. Zaujímavé je, že som nepostrehla, ktorý.

V protiklade k predošlým tvrdeniam žiaci uviedli, že sa im s ostatnými spolupracovalo dobre, že sa na všetkom dohodli a pomáhali si.

Úlohám podľa pracovných listov rozumeli bez problémov. Jeden žiak pri našom rozhovore uviedol zaujímavú myšlienku – na otázku o pocitoch z projektu povedal: „Mám pocit, že sme urobili strašne veľa ťažkej práce.“

3.2 PRIPOMIENKY A NÁVRHY K ROZBORU PROJEKTU

To, že sa projekt realizoval už druhýkrát, nútilo k zamysleniu a porovnávaniu jeho priebehu a výsledkov s predošlou realizáciou. Zistenia, ktoré boli uvedené v prvej kapitole práce, vychádzajú práve z tohto projektu. Žiaci, ktorí sa ho zúčastnili tento rok, sú úplne iným kolektívom. Spolupráca je akousi ich prirodzenou súčasťou, sú nápadití a tvoriví a nebolo potrebné ich tak veľmi neustále motivovať, presviedčať ako žiakov z minulej realizácie projektu. Aj hotové texty, ktoré žiaci napísali, sa v mnohých prípadoch snažia byť inovatívne, no minuloročné texty sa do bodky pridržiavali len zadania. Nič nepridať ani neubrať.

Počas realizácie sa zrodilo niekoľko nových nápadov alebo oživení, či možných variantných riešení projektu. Napríklad v prvej časti – motivácii – by každá skupina mohla pracovať so všetkými textami naraz – čiže by všetci mohli prezentovať zistenia

o správe, ozname aj inzeráte naraz (už by samozrejme nešlo o kooperatívne vyučovanie). Zo skúseností viem, že nie je vhodné dať jednej skupine viacero správ alebo oznamov naraz. Diskusia sa natiahne, žiaci chcú povedať všetko, čo sa dozvedeli a ostatné skupiny to nudí.

Pri prezentácii výstrižkov z novín, by sa dala situácia, keď žiaci prestanú byť pozorní vyriešiť tak, že by sa pýtali skupiny navzájom – pričom by použili otázky zapísané na tabuli (KTO, KDE, KEDY)

Obmeniť by sa dal projekt aj tematicky – nepracovať s povest'ou, ale napríklad s rozprávkou, epickými básňami alebo písať na témy zo skutočného života žiakov. V tomto prípade by ale vypadla transformácia žánru povesti na správu.

Nakoľko učím žiakov aj výtvarnú výchovu, bolo možné pracovať na projekte aj mimo hodín slovenčiny. Táto situácia by sa dala vyriešiť tým, že by sa projekt rozšíril o domácu prípravu a žiaci by si názov a ilustrácie pripravili doma, prípadne by sa dalo spolupracovať a vyučujúcim výtvarnej výchovy.

Prepísanie textov no Worde by bolo vhodné u starších žiakov, mladším žiakom to trvá dlho, nevedia nájsť potrebné symboly, znaky, zabúdajú mäkkene, dĺžne, preto som zvolila ručné písanie.

ZÁVER

Projektové vyučovanie patrí medzi metódy – alebo podľa niektorých autorov formy, ktoré dokážu žiakov zaujať a prehĺbiť ich vedomosti tým, že sa nielen učia, ale naučené aj aplikujú v praktickom živote. Pre pedagóga je náročné na prípravu a čas, ale ak je premyslene pripravené, má z jeho realizácie radosť aj on. Je iné, nepodlieha stereotypu školského vyučovania, integruje rôzne činnosti, nielen tie, na ktoré sú žiaci zvyknutí zo štandardných vyučovacích hodín daného predmetu. Cieľom tejto práce nebolo reprodukovat' teoretické základy a poznatky o projektovom vyučovaní v obmenenej forme. Práca zasadzuje projekt do konkrétneho školského prostredia, rieši konkrétne úlohy, ktoré pri jeho realizácii naozaj vznikli a s ktorými sa pedagóg stretáva každý deň. Neposkytuje len pozitívne výsledky akejsi fiktívne dokonalej triedy žiakov, no venuje sa reálnej triede so skutočnými prednosťami i neduhmi.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

1. HORST, B., SIEGRIST, M. 2011. Klíčové kompetence a jejich rozvíjení. Praha : Portal, 2011. ISBN: 9788073679309
2. TOMKOVÁ, A., KAŠOVÁ, J., DVOŘÁKOVÁ, M. 2009. Učíme v projektech. Vydání první. Praha : Portál, 2009. ISBN: 978-80-7367-527-1
3. ŠVIHRAN, L. 2006. Kto nám vládol. Vydanie tretie. Bratislava : PERFEKT, 2006. ISBN: 80-8046-350-6
4. KRAJČOVIČOVÁ, J., KESSELOVÁ, J. a kol. 2009. Slovenský jazyk pre 5. ročník základných škôl. Vydanie prvé. Bratislava : SPN, 2009. ISBN: 978-80-10-01787-4
5. KRAJČOVIČOVÁ, J. 2010. Literárna výchova pre 5. ročník základných škôl. Prvé vydanie. Prievidza : EDUCO, 2010. ISBN: 978-80-89431-09-0

Všetky tabuľky a obrázky použité v práci sú z vlastného prameňa.

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha 1 Texty – slohové útvary

Príloha 2 Informácie o hlavných postavách

Príloha 3 Zadania úloh

Príloha 4 Hodnotiaci list

Príloha 1 Texty - slohové útvary

SPRÁVA (učebnica str. 51)

Správy Slovenského rozhlasu

V oblasti Vysokých Tatier bolo včera v popoludňajších hodinách zaznamenané zemetrasenie o sile šiestich stupňov Richterovej stupnice. Epicentrum zemetrasenia bolo v Zakopanom v Poľsku. Obyvatelia tatarskej oblasti zaregistrovali otrasy budov alebo pohyb predmetov, čo trvalo niekoľko sekúnd.

OZNÁMENIE (učebnica str. 58)

Jana Jakubcová

Róbert Kalinčík

si povedia áno

*6. septembra 2009 o 15. hodine
v rímskokatolíckom kostole v Kľuknave*

Kľuknava 184 Kľuknava 17

INZERÁTY (učebnica str. 83)

- **Hľadám** opatrovatel'ku k 11-mesačnému dieťaťu. Bratislava a okolie. Tel. kontakt v redakcii. Zn. Ms4

- **Predám** lyžiarske topánky veľkosť 42, málo používané, pol roka staré.

Tel. 0912 564 235

POZVÁNKA (učebnica str. 66)

Mestská knižnica v Rožňave

Vás pozýva na besedu

*so spisovateľom **ROMANOM BRATOM**, ktorá sa uskutoční na Hviezdoslavovej ul. č. 25 v Dome kultúry dňa 10. novembra 2013 o 17.00 hod.*

Tešíme sa na vašu návštevu!

VIZITKA (učebnica str. 71)

Andrej Závodský

kúrenie, vodoinštalatérsvo

Tel.: 0105 123 456

voda@kurenie.sk

Príloha 2 Informácie hlavných postavách

KRÁĽ SVÄTOPLUK

- mal tiež titul knieža
- vládol v štáte, ktorý sa volal Veľká Morava, mal obrovskú armádu (8000 jazdcov a 25 000 pešiakov), rád chodil do vojny, bojovali s oštepami, sekerami, štítmi, mečmi, jazdili na koňoch, okolití králi sa ho báli, bojoval napríklad proti Nemcom,
- do vojny nosili ťažkú drátenu košeľu a kovovú prilbu,
- bol kresťanom,
- raz sa ho pokúsil zabiť jeho strýko, ktorý vládol pred ním, ale našťastie bol niekým varovaný a včas odišiel z hostiny,
- bol veľmi múdry a zákerný,
- rád spieval a jedol, pil kobyľie mlieko,
- usporadúval slávne trhy, kde sa predávali stredoveké výrobky – hlinené džbány, šperky, oblečenie z ľanu (hrýzlo),
- podľa povesti vraj zomrel v chudobe v kláštore na Zobore.

MATEJ KRÁĽ

- vlastné meno Matej Hunyady, prezývaný Korvín – podľa havranov vo svojom znaku (erbe)
- narodil sa v Koložvári – rumunské mesto,
- bol veľmi vzdelaný, rád sa učil,
- oslobodil spod nadvlády mnoho slovenských hradov,
- mal mnoho priateľov, pretože sa snažil byť spravodlivý,
- zaviedol komínovú daň – každý, kto mal dom s komínom, musel platiť,
- podporoval mestá – tie sa zväčšovali, obchodoval,
- v roku 1465 založil v Bratislave Academiū Istropolitana – univerzita, kde mohli zúčincovia študovať napríklad za kňaza, doktora alebo právnika.

PÁN PETER

- bol v tureckom zajatí v Turecku,
- Turci boli k zajatcom krutí, vláčili ich za koňmi, nedovolili im oddýchnuť si, museli ťažko pracovať,
- keď sa vrátil na Slovensko do svojho panstva, ktoré mal s bratom, bolo mu nepríjemne, lebo ho tu nechceli,
- s bratom sa súdil o polovicu dedičstva po svojich dobrých a spravodlivých rodičoch, ale brat sudcu podplatil, tak sa súdenie strašne dlho ňaťahovalo,
- Peter má brata rád, ale hnevá ho, ako sa brat k nemu správa,
- rozhodol sa odísť z hradu Korlátka a čakať, čo bude.

Príloha 3 Zadania úloh

1. Správa – skupina A,B,C

- Pozorne si prečítaj vybranú povesť, s ktorou sme sa stretli na hodine literatúry.
- Preštylizuj (prepíš, uprav, skráť) povesť tak, aby vyzerala ako správa.
- Skontroluj svoj výtvor spolu s ostatnými tak, aby bol krátky, výstižný a aby odpovedal na otázky, ktoré máme uvedené v zošite pri poučke o správe.
- Oprav chyby.
- Hotovú správu krasopisne prepíš na určený papier a vymysli zaujímavý titulok (iný, ako je názov povesti!!!)

2. Oznam – skupina A,B,C

- Prečítaj si informácie o hrade, vrchu alebo meste, ktoré si dostal.
- Vymysli a sformuluj krátky oznam, ktorý by si nalepil na dvere obecného úradu, aby sa ľudia dozvedeli o podujatí, ktorá sa bude konať na hrade, vrchu, alebo meste, ktoré si dostal.
- Podujatie si vymysli. Daj mu zaujímavý názov.
- V ozname uveď odpovede na otázky ČO, KEDY a KDE sa bude konať, pre KOHO je podujatie určené a ČO VŠETKO tam návštevnícividia.
- Oznam skontroluj spolu s ostatnými.
- Oprav chyby.
- Hotový oznam krasopisne prepíš na určený papier a odlož do obalu.

3. Inzerát – skupina A

- vymysli a napíš aspoň 3 inzeráty: vyber si - kúpa alebo predaj, zoznamka, výmena niečoho, ponuka práce,
- ten, kto píše inzeráty, je **Svätopluk** – pozor, žil pred vyše 1000 rokmi! alebo **mnísi**
- **formuluj ho vtipne**
- inzeráty vymysli a skontroluj spolu so skupinou,
- oprav chyby,
- krasopisne ich prepíš na určený papier.

3. Inzerát – skupina B

- vymysli a napíš aspoň 3 inzeráty: vyber si - kúpa alebo predaj, zoznamka, výmena niečoho, ponuka práce,
- ten, kto píše inzeráty, je **Matej Kráľ** – pozor, žil pred vyše 500 rokmi! alebo **bača**
- **formuluj ho vtipne**
- inzeráty vymysli a skontroluj spolu so skupinou,
- oprav chyby,
- krasopisne ich prepíš na určený papier.

3. Inzerát – skupina C

- vymysli a napíš aspoň 3 inzeráty: vyber si - kúpa alebo predaj, zoznamka, výmena niečoho, ponuka práce,
- ten, kto píše inzeráty, je **Peter** alebo **Osvald** alebo **Zuzana**

- **formuluj ho vtipne**
- inzeráty vymysli a skontroluj spolu so skupinou,
- oprav chyby,
- krasopisne ich prepíš na určený papier.

OZNAM – skupina A

- podujatie sa má konať na vrchu (pri vrchu Zobor alebo pod vrchom Zobor), môže byť ľubovoľné, ale musí súvisieť s vrchom Zobor.
- vymysli si hocijaké ročné obdobie, čas, dĺžku podujatia.
- informácie čerpaj len zo stránky: Zobor strážca nitrianskych pokladov

OZNAM – skupina B

- vyhľadaj v Googli Muránsky hrad, otvor si hneď prvú stránku (mala by to byť Wikipédia), prečítaj si informácie o hrade
- podujatie sa má konať na hrade, môže byť ľubovoľné, ale musí súvisieť s hradom.
- vymysli si hocijaké ročné obdobie, čas, dĺžku podujatia.
- ak si nevieš rady, inšpirovať sa môžeš Strečnianskym hradom – vyhľadaj Strečniansky hrad – otvor hneď prvú stránku (Wikipédia)

OZNAM – skupina C

- vyhľadaj v Googli Korlátka, otvor si hneď prvú stránku (mala by to byť Wikipédia), prečítaj si informácie o hrade
- podujatie sa má konať na hrade, môže byť ľubovoľné, ale musí súvisieť s hradom.
- vymysli si hocijaké ročné obdobie, čas, dĺžku podujatia.
- ak si nevieš rady, inšpirovať sa môžeš Strečnianskym hradom – vyhľadaj Strečniansky hrad – otvor hneď prvú stránku (Wikipédia)

Interview – skupina A,B,C

- prečítaj si informácie o osobe, ktoré si dostal.
- cestuješ v čase a máš možnosť stretnúť sa s touto osobou (tá osoba žije a rozpráva sa s tebou),
- napíš si aspoň 8 otázok na základe informácií, ktoré si si prečítal (aj vtipné)
- vymysli a napíš na ne odpovede, vymysli titulok – zaujímavý názov,
- skontroluj v skupine,
- oprav chyby,
- krasopisne prepíš na určený papier.

HODNOTIACI LIST

Mal si obavy pred začatím projektu Noviny?

Čoho si sa bál?

Ktorá časť tvorby novín sa ti zdala najťažšia? – zakrúžkuj

- dohodnúť sa, kto bude o čom písať*
- vymyslieť text*
- vyhľadať v novinách ukážky správy, oznamu, interview*
- prezentovať svoju prácu pred inými žiakmi*

Napiš, prečo si zakrúžkoval túto možnosť.

Aký problém si pri vymýšľaní a písaní musel prekonať?

Rozumel si zadaniu úloh?

Ak si niečomu nerozumel, napíš čomu.
